

A

הפקולטה ללימודים מתקדמים
התוכנית להוראת מדעי הרוח והאמנויות
בגישה רב-תחומית M.Ed.

תערוכת גמר
מסלול אמן-חזרה ABR

2017

كَلِيَّةُ الدِّرَاسَاتِ العَلِيَا
برنامجُ تَدْرِيسِ العِلْمِ الإِنْسَانِيَّةِ وَالفنونِ
وفقِ التَّهَجِّ المُتَعَدِّدِ التَّخْصُّصَاتِ M.Ed.

معرض إنهاء
مسار فنان-معلم ABR

B

R

كَلِيَّةُ الدِّرَاسَاتِ العَلِيَا
برنامجُ تَدْرِيسِ العُلُومِ الإِنْسَانِيَّةِ وَالفُنُونِ
وَفَقِ النَّهْجِ المَتَعَدِّدِ التَّخْصُّصَاتِ. M.Ed.

مَعْرُضُ إِنْهَاءِ
مَسَارِ فَتَّانٍ-مَعْلَمٍ

10.8.17-25.7.17

أَمِينُ المَعْرُضِ: فَرِيدُ أَبُو شُقْرَةَ
الْمُنْتَجَةُ: مَاشَا دُوف
مَدِيرُ الإِنْشَاءِ وَالدَّعْمِ التَّقْنِيَّ: شَمُولِيكَ رِيَجَف
وَطَاقَمُ التَّفْعِيلِ، الصِّيَانَةِ وَالكَهْرِبَاءِ، أُوْرَانِيْمِ

كِتَالُوغُ المَعْرُضِ
التَّحْرِيرُ: عَيْدِيَّتْ لِفَافِي-غَبَايِ
التَّحْرِيرُ اللُّغَوِيُّ بِالعَبْرِيَّةِ: إِليَا دِيْمَتْرُ بَار-شَفِيْطِ
التَّصْمِيْمُ الجْرَافِيْكَيُّ: كَفِيْرُ مَالِكَا
إِنْتِاجُ الطَّبَاعَةِ: نِيْرِيَّتْ دِمَارِي
الطَّبَاعَةُ: ع. ر. لِلطَّبَاعَةِ
التَّرْجُمَةُ إِلى الإِنْجِلِيْزِيَّةِ: د. أُوْرلِي سِيْلَعِ
التَّرْجُمَةُ إِلى العَرَبِيَّةِ: رُوْى تَرْجُمَةُ وَنَشْرُ

كَلِيَّةُ الدِّرَاسَاتِ العَلِيَا

عَمِيْدُ الكَلِيَّةِ
الْبُرُوفِيْسُورُ مَوْشِيَه بِيْتْسَاحَقِي
رَئِيْسَةُ بَرْنَامْجِ تَدْرِيسِ العُلُومِ الإِنْسَانِيَّةِ وَالفُنُونِ
وَفَقِ النَّهْجِ المَتَعَدِّدِ التَّخْصُّصَاتِ
د. يَاعِيْلُ غِيْلَعَاتِ
مَرْكَزَةُ مَسَارِ فَتَّانٍ-مَعْلَمٍ
عَيْدِيَّتْ لِفَافِي-غَبَايِ
مَدِيْرَةُ الكَلِيَّةِ
إِليَا دِيْمَتْرُ بَار-شَفِيْطِ
مَرْكَزَةُ الكَلِيَّةِ
عَنْبَالُ بِيْلَعِ

شُكْرُ وَتَقْدِيْرُ

نَشْكُرُ إِدَارَةَ أُوْرَانِيْمِ، إِدَارَةَ الكَلِيَّةِ، وَطَاقَمُ المَوْجِهِيْنِ:
إِيْلِي شَمْمِيْر، د. غَالِيَا بَار-أُوْر، دُورِيَّتْ رِيْنْفِرْطُ، هِيْلَه
بِن أَرِي، د. يَاعِيْلُ غِيْلَعَاتِ، فَرِيْدِي كِيْسَلَف، عَيْدِيَّتْ
لِفَافِي-غَبَايِ وَفَرِيْدُ أَبُو شُقْرَةَ

הפקולטה ללימודים מתקדמים
התוכנית להוראת מדעי הרוח והאמנויות
בגישה רב-תחומית. M.Ed.

תערוכת גמר
מסלול אמן-מורה ABR

10.8.17-25.7.17

אוצר: פריד אבו-שקרה
מפיקה: מאשה דוב
מנהל הקמה ותמיכה טכנית: שמוליק רגב
וצוות תפעול, תחזוקה וחשמל, אורנים

קטלוג התערוכה
עריכה: עידית לבבי גבאי
עריכה לשונית: אליה דמטר בר-שביט
עיצוב גרפי: כפיר מלכא
הפקת דפוס: נירית דמרי
דפוס: ער. הדפסות בע"מ
תרגום לאנגלית: ד"ר אורלי סלע
תרגום לערבית: רואא שרבל

הפקולטה ללימודים מתקדמים

דיקן הפקולטה
פרופ' משה יצחקי
ראשת התוכנית להוראת מדעי הרוח
והאמנויות בגישה רב-תחומית
ד"ר יעל גילעת
רכזת מסלול אמן-מורה
עידית לבבי גבאי
מנהלת הפקולטה
אליה דמטר בר-שביט
רכזת הפקולטה
ענבל פלג

חודות

להנהלת אורנים, להנהלת הפקולטה, ולצוות המנחים:
אלי שמיר, ד"ר גליה בר-אור, דורית רינגרט,
הילה בן ארי, ד"ר יעל גילעת, ד"ר פרדי כסלו,
עידית לבבי-גבאי ופריד אבו שקרה.

A

אורית שלוס מזרחי

אורנה אורן יזרעאלי

אלה שמיר

גיל צורי

מיכל שאולי וייסגלוס

סיגל אריה

סיגל בן-דוד

רונית ציוני

שלומי ללוש

שרית וייס

B

أوريت شلوس مزراحي

أورنا أورن يزراعيلى

ايللا شمير

جيل تسوري

ميخال شؤولى فايسجلوس

سيجال أريه

سيجال بن دفيد

رونيت تسيونى

شلومى لالوش

سريت فايس

R

אתם, בני ובנות המחזור השני במסע מופלא ומאתגר זה של מסלול "אמן-מורה" בתוכנית להוראת מדעי הרוח והאמנויות בגישה רב-תחומית, שותפים למפעל חלוצי וייחודי בעולם ההשכלה הגבוהה בישראל. זהו מפעל אקדמי-יצירתי וחינוכי שנועד לבחון, להתבונן, לשנות, לשכלל, לתקן וליצור את היחס, הזיקה והמתח שבין האמן ואמנותו בסדנת היוצר שלו, לבין מלאכת אמנותו כמורה בכיתה. מעבר לכך, מסלול זה נועד להחזיר אל החזית האקדמית והחינוכית את היצירה ואת היוצרים כמורי דרך. בפרפרזה על דברי קהלת ניתן לומר בערב פתיחת תערוכת גמר תשע"ז, בשיאו של המסע הלימודי שלכם: "עת לחלום ועת להגשים, עת להגות ועת לעשות, עת לסלול ועת לצעוד". העוסקים בחינוך מתוך תחושת דחיפות ושליחות, יודעים היטב שאין עת שתהיה לה עת לכל חפץ, אלא הם נדרשים ומבקשים, בו זמנית לחלום ולהגשים, להגות ולעשות, לסלול ולצעוד, לשמר ולשנות, לחדש ולהנחיל.

אמנים-מורים יקרים, בידיכם מופקד נכס אנושי יקר, אשר בבוא היום ישרטט בעצמו את קווי המתאר, תכניו וערכיו של הקיום האנושי על פני האדמה הזאת. עלינו ועליכם לשים כטוטפות, כזיכרון וכציווי בין עינינו ועל זרועותינו את החובה לטפל בסוגיות הפתוחות כפצעים של החברה בה אנו חיים, בפחדים ובתהומות שנפערם כאן יום יום מחדש. יכולתנו וזכותנו להתקיים כאן בארץ אינה מותנית רק בעוצמת כוחנו הצבאי, אלא בעוצמת כוחנו המוסרי, בעוצמת הרוח והיצירה האנושית והתרבותית. כל אלה מצויים היום תחת איום של

תחליפי תרבות, רוחניות מדומה, תקינות פוליטית ולאומנות חשוכה. תפקידכם הוא לא להסתגר בדלת אמות של הכלי והשפה האמנותית המתבדלת. עליכם מוטלת החובה להוביל באמצעות האמנות את ספינת החינוך לעבר חוף מבטחים. עלינו לאמץ את אמירתו של דוסטויבסקי ולהאמין כי "בכוח היופי להציל את העולם". אני רוצה לברך אתכם על שהגעתם לרגע גדול ויפה זה של תערוכת הגמר תשע"ז, לאחל לכם הצלחה רבה בהמשך הדרך היצירתית, האקדמית והחינוכית. כמו כן ברצוני להודות מקרב לב לסגל המסלול ובראשם ד"ר יעל גילעת, לאמנים עידית לבבי גבאי ופריד אבו-שקרה על המסירות, האחריות והאהבה למעשה האמנות, לד"ר גליה בר אור ולכל צוות המנחים. למאשה דוב על הסיוע בהפקה ובאוצרות ולאליה דמטר על הליווי המנהלי המסור והאחראי.

באמונה גדולה בכם

פרופ' משה יצחקי

דיקן הפקולטה ללימודים מתקדמים

بقدره قوّاتنا العسكريّة فقط، وإتّما بمدى قوّتنا الأخلاقيّة، بقوّة الرّوح والإبداع الإنسانيّ والتّقافيّ. كلّ هذه تقبع اليوم تحت تهديد بدائل الثقافة، الروحانيّة الوهميّة، الاستقامة السياسيّة والقومية الظّلاميّة. دوركم ليس الانغلاق على أنفسكم وتأكيد أداة ولغة الفنّ الانفصاليّة، وإتّما عليكم واجب قيادة السفينة بواسطة الفنّ إلى شواطئ الأمان. علينا أن نتبّنى مقولة دوستويفسكي وأن نؤمن بأنّ "بقدره الجمال أن ينفذ العالم".

أودّ أن أهنّئكم على الوصول إلى هذه اللحظة العظيمة والجميلة المتمثّلة بمعرض إنهاء السنة الدراسيّة 2016-2017، وأتمنّى لكم النّجاح في تتمة مشواركم الإبداعيّ، الأكاديميّ والتّربويّ. كما أودّ أيضًا أن أشكر أعضاء الهيئة التّدرسيّة للمسار وفي مقدّماتهم د. ياعيل غيلعات، الفنّانين عديت لفافي-غباي وفريد أبو شقرة على التّفاني، المسؤوليّة وحبّ الإبداع الفنّيّ، د. غالبا بار-أور وجميع طاقم الموجهين. كما أشكر ماشا دوف على المساعدة في الإنتاج وأمانة المعرض وإليا ديمتر على المرافقة الإداريّة المخلصة والمسؤوليّة.

ثقتي بكم عظيمة

البروفيسور موشيه يتسحاقي

عميد كليّة الدّراسات العليا

أنتم، الفوج الثاني في المسيرة الرائعة والمثيرة للتّحدّي هذه من مسار فنّان-معلّم ضمن برنامج تدريس العلوم الإنسانيّة والفنون وفق التّهجّ المتعدّد التّخصّصات، شركاء في مشروع رياديّ وفريد في عالم التعليم العالمي في إسرائيل. إنّه مشروع أكاديميّ-إبداعيّ وتربويّ غايته فحص، تأمل، تغيير، صقل، تصحيح وخلق العلاقة، الصلة والتوتر القائم بين الفنان وفنّه في ورشة إبداعه، وبين مهنة فنّه كمعلّم في الصّف. علاوة على ذلك، الغاية من هذا المسار هي أن يعيد إلى الواجهة الأكاديمية والتّربويّة الإبداع والمبدعين ليكونوا بمثابة الدليل المرشد. كإعادة صياغة لسفر الجامعة يمكن القول في أمسية افتتاح معرض الإنهاء للسنة الدّراسيّة 2016-2017، في ذروة المسيرة التّعليميّة الخاصّة بكم: "وقتٌ للحلم ووقتٌ لتحقيق الحلم، وقتٌ للتّوجيه ووقتٌ للعمل، وقتٌ لشقّ الطّريق ووقتٌ للسّير". العاملون في التّعليم من منطلق الشّعور بالحاح الأمر وبالرسالة، يعلمون جيّدًا أنّه لن يكون هناك وقتٌ مخصّص لكلّ غرض، وإتّما عليهم أن يسعوا ويريدوا، في الوقت ذاته، أن يحلموا ويحقّقوا الحلم، أن يوجّهوا ويعملوا، أن يشقّوا الطّريق ويسيروا، أن يصونوا ويغيّروا، أن يجدّدوا ويمنحوا.

الفنانون-المعلّمون الأعرّاء، أودعت في أيديكم ثروة إنسانيّة غالية، وسوف تقوم هذه يومًا ما برسم مخطط، مضامين وقيم الوجود البشريّ على هذه الأرض. يجب علينا وعليكم أن نضع كحلقة في أذننا، كذاكرة وكأمر أمام أنظارتنا وعلى كاهلنا، وجوب معالجة قضايا مجتمعا الفاعرة كالجراح، المخاوف والهوّات التي تتعمّق هنا كلّ يوم من جديد. قدرتنا وحقّنا في الوجود هنا في البلاد غير مشروطين

מה אומרים ראשי התיבות ABR?

ד"ר יעל גילת

ראשת התוכנית להוראת מדעי הרוח והאמנויות

בנישה רב-תחומית

במשך שנים רבות, קיץ ותערוכות סיום של לימודי אמנות נראו עבורי כשילוב כמעט טבעי. רוחות הקיץ החמות ערבלו יחד מגמות חדשות עם אלו שכבר התעייפו אבל תמיד היה ה"משהו" שלא צפינו את בואן, לעיתים גם היכן שלא צפינו.

תערוכת הגמר של המחזור השני במסלול "אמן-מורה" מזמנת בפעם השנייה מפגש עם גופי יצירה שנוצרו כ"יצירות חוקרות" במסגרת גישת ABR (Art practice as research / art based research) - מחקר מבוסס יצירה / אמנות כפרקטיקה מחקרית). במובן מסוים,

זהו סוג של הפתעה עבור אלה שהורגלו לראות את המבע האמנותי והמחקר אודותיו כשני קטבים בעולם האקדמי.

התוכנית הוראת מדעי הרוח והאמנויות בגישה רב-תחומית במכללת אורנים הייתה חלוצה בישראל לאמץ ולהתאים שיטת מחקר זו, שנוצרה בסוף שנות ה-80 והתבססה במהלך שני העשורים האחרונים באוניברסיטאות מובילות בקנדה, ארצות הברית, אנגליה, אוסטרליה, איטליה וספרד. לכאורה אין כאן דבר חדש. כל אמן ואמנית, סופרת או משוררת יודעים שהיצירה חוקרת שאלות וסוגיות שונות בשפה ובאמצעים ייחודיים לה. שיטת ABR מבססת בצורה מתודית הליכים מחקריים-אמנותיים במשולב ומאפשרת להמשיג ולקדם את היצירה במקביל וגם לסירוגין בערוצים שונים ומצטלבים. הסטודיו - מרחב היצירה, נמצא בלב התוכנית ועל רצף דינמי של תנועות ופניות לעבר עיון ופרשנות, המשגה וכתובה, שחוזרים ומזינים את היצירה החוקרת.

מצבים תודעתיים שונים אלה, של יוצר וחוקר, מייצרים דיאלוג פנימי עשיר, המתווך דרך הנחיה ושיח עמיתים. במחקר מבוסס יצירה, שהנו ענף במחקר האיכותני (שקדי, 2003), החוקר והנחקר חד הם, והחיבור ביניהם מתגלם ביצירה. כך מוחזרת למעשה "השליטה" לאמן (ולאמן-מורה) עצמו, ככזה המפתח כלים לפרש את יצירתו והוראתו. מכאן שהפרשנות הפנומנולוגית הייתה להליך מרכזי במתודולוגיה הרפלקטיבית של מחקר מבוסס יצירה, כפי שהוא מיושם במסלול הייעודי "אמן-מורה" במכללת אורנים.

ABR היא מתודה רבת פנים ושלבים (Marshall, 2012). במהלך המחקר מתנהל בסטודיו תהליך ספירלי של יצירה-התבוננות-רפלקסיה, החוזר חלילה ומלווה בניהול יומן פעולה אישי, המתאר תהליכים, מחשבות ותוכניות. מהלך זה הנו מעגל שיח מסדר ראשון. מפגשים רציפים עם מנחה אישי שהוא אמן, יוצרים את מעגל השיח

השני. בנוסף, מתקיימים מפגשים שבועיים לקיום מרחב שיתופי לרפלקסיה קבוצתית משותפת עם הסטודנטים השותפים למסלול והגשות תקופתיות בפני המנחים. שני סוגי מפגש אלה המתאפיינים בריבוי קולות ומבטים, מהווים את מעגל השיח השלישי המלווה את הנעשה בסטודיו.

הכתיבה האישית והשיחות במעגלים השונים עוברות תמלול, ומקודדות על מנת לזקק את נושאי המחקר ואת החיבורים ביניהם, המתגלים לחוקר-נחקר, לאמן עצמו, לאמן-מורה. בשנה השנייה לתוכנית, לאחר התנסות בעריכת סמינריון מבוסס יצירה, מתקיים בנפרד ובתיאום מלא עם הסטודיו, קורס המלווה את הכתיבה והאינטגרציה של כלל החומרים המילוליים שמקורם במעגלי שיח השונים, ולבסוף הם זוכים למסמך מילולי המלווה את התצוגה של גוף היצירה. המסמך המילולי ממשיג את התהליך לאור תאוריה ותוך יצירת הקשר תרבותי ואמנותי, שלו השלכות לשדה החינוכי. גראהם סאליבן (Sullivan, 2010) מצביע על האופי הדינמי והרב-מעגלי של מחקר מבוסס יצירה, כמחקר המתפתח תוך כדי הפעולה בסטודיו, וכזה המגיב באופן דינמי לנושאים ושינויים בכל הרמות של הפרקטיקה. שאלות המחקר זוכות להידוק ודיוק ואף עשויות להשתנות ולצמוח מתוך הפרקטיקה האמנותית והרפלקסיה הפנומנולוגית-פרשנית.

כותבת סיגל בן-דוד, בתארה את המתודולוגיה הננקטת בתוכנית: "כלים אלו, שמקורם בסוגה של המחקר האיכותני (מחקר פעולה וכן מחקר אישי-נרטיבי) מאפשרים את הניתוח המעמיק בתהליך היצירתי והם שהובילו אותי ל**בהירות** התכנים והייצוגים הבאים לידי ביטוי ביצירה וללקיחת **אחריות** על המסרים שבחרתי לייצג ביצירתי" [ההדגשה במקור] (סיגל בן דוד, 2017).

מילותיה של סיגל משקפות את התרומה של המתודה לעשייה

האמנותית ואת הפוטנציאל שלה בשדה החינוכי. הנושאים הנפרשים בתערוכה זו, אופני השיח שהם מקדמים, העושר וריבוי השפות, כולם מצביעים על החיות והרלוונטיות של המהלכים שכל אחד ואחת נקט/ה, העדיף/ה, קידם/ה ולבסוף הציג/ה באמצעות גופי היצירה. כתהליך לימודי, זהו תהליך שרבים ורבות שותפים ושותפות לקידומו וכאן המקום להודות. בראש ובראשונה אני מברכת ומודה למשתתפי מחזור "אמן-מורה" 2017, על הנכונות לצאת לדרך חדשה ועל האמון שנתנו בנו. תודות לפרופ' יערה בר-און, נשיאת המכללה על תמיכתה בפיתוח המסלול, לדיקן הפקולטה פרופ' משה יצחקי, ש"נושם" רוח ואמנויות ומאפשר לחלום ולהגשים. לסגל התוכנית: לעידית לבבי-גבאי, רכזת המסלול; לפריד אבו-שקרה, שותפי להוראה ואוצר התערוכה; לד"ר גליה בר-אור; להילה בן ארי, רכזת המסלול הנכנסת ולמאשה דוב, מפיקת התערוכה. תודה גדולה לכל צוות המנחים- אמנים ואמניות שבמהלך השנתיים האחרונות ליוו והנחו את המחזור המסיים כעת.

אני כותבת מילים אלה בחובשי שני כובעים: כראשת התוכנית וכחלק מסגל המסלול "אמן-מורה". שני כובעים אלה הולכים ונסרגים ככובע אחד, רחב שוליים וצבעוני (הרי צריך הגנה מהשמש הקיצית). מצוידת בו, אני מבקשת להזמין לתוכנית מורים ומורות היוצרים/ יוצרות בתחומי הרוח והאמנויות לחבור אלינו ולקדם הוראה-יצירה-מחקר כדרך חיים. ז'אן פול סארטר אמר שחירותו של האדם היא האפשרות שניתנה לו ליצור את חייו שלו כיצירת אמנות. ראו זאת כהזמנה פתוחה.

ماذا تعني الأحرف الأولى ABR

د. ياعيل غيلعات

رئيسة برنامج تدريس العلوم الإنسانية والفنون وفق
النهج المتعدّد التخصصات

معرض الإنهاء الخاص بالفوج الثاني في مسار "فنان-معلم" يستدعي لقاءً مع أعمال إبداعية أنتجت كـ "إبداعات باحثة" في إطار نهج البحث القائم على الإبداع / الفن كـ ممارسة بحثية). بمفهوم معين، توجد هنا مفاجأة ما بالنسبة إلى من اعتادوا على رؤية التعبير الفني والبحث الذي يتناوله كقطبين اثنين في العالم الأكاديمي. برنامج "تدريس العلوم الإنسانية والفنون وفق النهج المتعدّد التخصصات" في كلية أورانيم هو الأول والرّائد في إسرائيل الذي يتبنّى ويعتمد طريقة البحث هذه، التي نشأت في أواخر الثمانينات وترسّخت خلال العقدين الماضيين الأخيرين في جامعات رائدة في كندا، الولايات المتحدة، إنجلترا، أستراليا، إيطاليا وإسبانيا. ظاهرياً،

ليس ثمة أمر جديد هنا. فكلّ فنّان وفنّانة، كاتبة أو شاعرة تعرف أن الإبداع يبحث في مسائل وقضايا مختلفة بلغة ووسائل خاصّة به. طريقة ABR تُرسّخ بشكلٍ منهجيّ إجراءات بحثيّة وفنّيّة بشكلٍ متمازج وتتيح إدراك مفهوم الإبداع وتطويره بالتوازي أو بالتناوب في قنوات مختلفة ومتصالبة. الأستوديو – حيّز الإبداع، موجود في صميم البرنامج وعلى محور ديناميكيّ من الحركات والتوجّهات نحو الجانب النظري والتفسير، التّصوّر المفهوميّ والكتابة، التي تعود وتغذّي العمليّة الإبداعية الباحثة.

ABR هو نهجٌ متعدّد الوجوه والمراحل (Marshall, 2012).

خلال البحث تجري في الأستوديو سيرة لولبية من الإبداع-التأمّل-الانعكاس، والتي تعود مرّة أخرى مصحوبةً بإدارة مفكّرة عمل شخصيّة، تصف السيرورات، الأفكار والبرامج. هذا الإجراء هو حلقة حوارية من الدّرجة الأولى. اللقاءات المتواصلة مع الميسّر-الفنّان تخلق حلقة الحوار التّانية. بالإضافة إلى ذلك، تُعقد لقاءات أسبوعيّة لتحقيق فسحة تشاركيّة لانعكاس جماعيّ مع الطّلاب الشّركاء في المسار وللتّقديم الدّوري أمام الميسّرين. هذان النوعان من اللقاء يتميّزان بتعدّد الأصوات والتّظرات، ويشكّلان حلقة الحوار التّالثة المرافقة لما يجري في الأستوديو.

في السنة التّانية للبرنامج، بعد تجريب إجراء سمينار مستند على الإبداع، تُجرى على حدة وبتنسيق كامل مع الأستوديو، دورة تُرافق الكتابة والتكامل بين جميع الموادّ النصّية المستمّدة من مختلف حلقات التّقاش، وفي النهاية تحظى هذه بمستند نصّي يرافق عرض العمل الإبداعيّ. المستند النصّي يتناول مفهوم السيرورة على أساس نظريّ ومن خلال خلق سياق فنّي وثقافي، له أبعاده على الحقل التّربويّ.

كعمليّة تعليميّة، تُعتبر تلك عمليّة يشارك في تطويرها كثيرون، وهنا المكان لتقديم الشّكر لهم. أشكر وأحيي بادئ ذي بدء المشاركين

في فوج "فنّان-معلّم" ٢٠١٧، على استعدادهم للانطلاق في طريق جديدة وعلى الثّقة التي منحوها لنا. أشكر عميد الكليّة البروفيسور موشيه يتسحاقي، الذي "يتنّفّس" الآداب والفنون ويمكن من الحلم ومن تحقيق الحلم. أشكر الهيئة التدريسية للبرنامج: عديت لفاي-غباي، مرّكزة المسار؛ فريد أبو شقرة، شريكي في التدريس وأمين المعرض؛ د. غاليا بار-أور؛ هيله بن أري، مرّكزة المسار المنظمة وماشنا دوف، منتجة المعرض. كما أقدم جزيل الشّكر لكلّ طاقم الميسّرين-الفنّانين الذين قاموا خلال السّنتين الأخيرتين بمرافقة وإرشاد الفوج المتخرّج الآن.

إنني أكتب هذه الكلمات بقبّعتين: كرئيسة البرنامج وكعضو في طاقم المسار "فنّان-معلّم". هاتان القبّعتان تلتقيان معًا كقبّعة واحدة، مترامية الأطراف وملوّنة (فهناك حاجة إلى حماية من شمس الصيف الحارقة). مزوّدةً بهذه القبّعة، أطلب أن يدعى إلى البرنامج معلّمون ومعلّمات مبدعون/مبدعات في مجالات العلوم الإنسانية والفنون للانضمام إلينا لتطوير التدريس-الإبداع-البحث كأسلوب حياة. جان بول سارتر قال إنّ حرّيّة الإنسان هي الإمكانية التي مُنحت له لكي يشكّل حياته كعمل فنّي. اعتبروا ذلك بمثابة دعوة مفتوحة.

אורית
שלוס
מזרחי

ORIT
SHLOSS
MIZRACHI

אמנית ומורה לאמנות.

מלמדת עיצוב גרפי ואמנות

בב"ס לחינוך מיוחד.

נשואה ואם לשלושה ילדים.

מתגוררת בקרית טבעון.

أوريت
شلوس
مزرachi

oritmizra@walla.com

052-3597763

אימהות
ואמנות

MOMMY
ART

מנחי מחקר ABR

מנחת סטודיו

עידית לבבי גבאי

מנחי עיון, פרשנות, כתיבה

ד"ר יעל גילעת ותמר הורביץ ליבנה

תצוגה ודיון

פריד אבו-שקרה ועידית לבבי גבאי

אני חוקרת את מגוון התפקידים שלי כאם, כמורה וכאמנית יוצרת. מעניינים אותי במיוחד היחסים בין השדות השונים: אימהות, אמנות והוראה. אני מתחקה אחר הדרכים הגלויות והסמויות שבהן נבנית זהותי/זהויותיי. הדימויים והקשרים בהם אני עוסקת (אשר בעבר על חלקם הוטל וטו באמנות המקומית) חשפו לפניי את מורכבות עולמה של אמנית-אם העובדת וחיה בישראל. למרות השינויים שחלו במעמדן של אימהות בשיח הציבורי ובאימהות כתוכן אמנותי, עולה תחושת מלכוד, אותה ברצוני "לפרק" בדרכי יצירה, עיון וביקורת.

המעבר בין התחומים בשיטת המחקר ABR מאפשר לי להעמיק את חוויית ההוראה, ליצור ולהתפתח מבחינה אמנותית ולמצב אימהות משמעותית. ההשתקפויות אותן אני חווה בתהליך, משמשות אותי כחומר גלם ליצירה אמנותית. השיח התאורטי והמבט הרפלקטיבי-פרשני מהווים חלק אינטגרלי של תהליך היצירה ומאירים נקודות עמומות. המתודה המשולבת מהווה עבורי כלי לחידוד כוונותיי ותכניי. אני משתמשת בתצלומים ספונטניים מחיי היומיום של ילדיי כבסיס וכחומרים להתבוננות חוזרת לעבודה, ומשלבת רישומים המבוססים עליהם בגוף היצירה. כמו כן אני מחפשת דוֹנְקָת דימויי נשים-אימהות מתולדות האמנות וכן דימויים אישיים המייצגים מבחינתי את האם המשגיחה ואת המבט האימהי. את הדימויים אני מעבדת ברישום ולעיתים משלבת עיבוד בתוכנת מחשב. הטרונספורמציה והאינטרפרטציה של הדימויים מהווים ציר משמעותי בעבודתי, כמו גם האורגמנטיקה וריבוי הפרטים המאפיינים אותה, אותם אני חוקרת כשפה הנושאת הֶקְשָׁרִים אסתטיים ואתיים, שהאימהות והאימהיות מגולמים בהם.

אשת חיל, 2017, טכניקה מעורבת על בד, קוטר 38 ס"מ. צילום: הדר סייפן

ינשופה, 2017, טכניקה מעורבת על בד, קוטר 40 ס"מ. צילום: הדר סייפן

לוחמת, 2017, טכניקה מעורבת על מצע MDF, קוטר 40 ס"מ. צילום: הדר סייפן

מטוח, 2017, טכניקה מעורבת על בד, קוטר 50 ס"מ.

**אורנה
אורן
יזרעאלי**

**ORNA
OREN
IZRAELI**

אורנה אורן יזרעאלי החלה את לימודי העיצוב והאמנות בילדותה בתל-אביב. ולמדה באקדמיה לאמנות ועיצוב בצלאל במגמת תקשורת חזותית ובמדרשה לאמנות ברמת השרון. לאחר הפסקה ארוכה חזרה ולמדה עיצוב אופנה במרכז האקדמי ויצו חיפה. אורן יזרעאלי הקימה גלריה לאמנות במכמנים - מקום מגוריה, ועסקה בעיצוב תערוכות אמנות.

עוסקת בהוראת אמנות וכתובה יצירתית במרכזי מדע ודעת לילדים מחוננים ומצטיינים במכללת תל חי ובמכללת כנרת.

הציגה תערוכות יחיד והשתתפה בתערוכות קבוצתיות רבות בארץ ובחו"ל. מתגוררת ויוצרת בישוב מכמנים שבגליל.

ornaorenizraeli@gmail.com

052-4485475

**أورنا
أورن
يزراعيلى**

**אבן
החכמות**

**WISE
WOMEN'S
STONE**

מנחי מחקר ABR

מנחה סטודיו

ד"ר גליה בר אור

מנחי עיון, פרשנות, כתיבה

ד"ר גליה בר-אור וד"ר יעל פויס

תצוגה ודיון

פריד אבו-שקרה ועידית לבבי גבאי

אבן החכמים מופיעה בספרות בהקשרים של חיפוש אחר אוצר בעל משמעות וזיקה לתופעות על טבעיות. במקביל לחיפוש אחר אבן החכמים עסקו האלכימאים בחיפוש אחר תרופה שתרכיב כל מחלה ותאפשר חיי נצח, תוך שהם עוסקים במחקר רב-תחומי ובחקר חומרים, משלבים זה בזה רעיונות הקשורים בדת ובמיסטיקה, ברפואה, בפיזיקה, בכימיה, בפילוסופיה ובטבע. צירוף המילים "אבן החכמות" מכוון את המחשבה לשינוי קטן ומשמעותי בעלילה: חכמות במקום חכמים, נשים במקום גברים. המיצב "אבן החכמות" הוא חלק מתוך תזה מחקרית (Art Based Research) המתבצעת במקביל ובמשולב לתהליך היצירה ועוסקת במעברים ובקשרים בין-דוריים, בגיל המעבר על צדדי האפלים והמוארים, בכמיהה להמשכיות ורף.

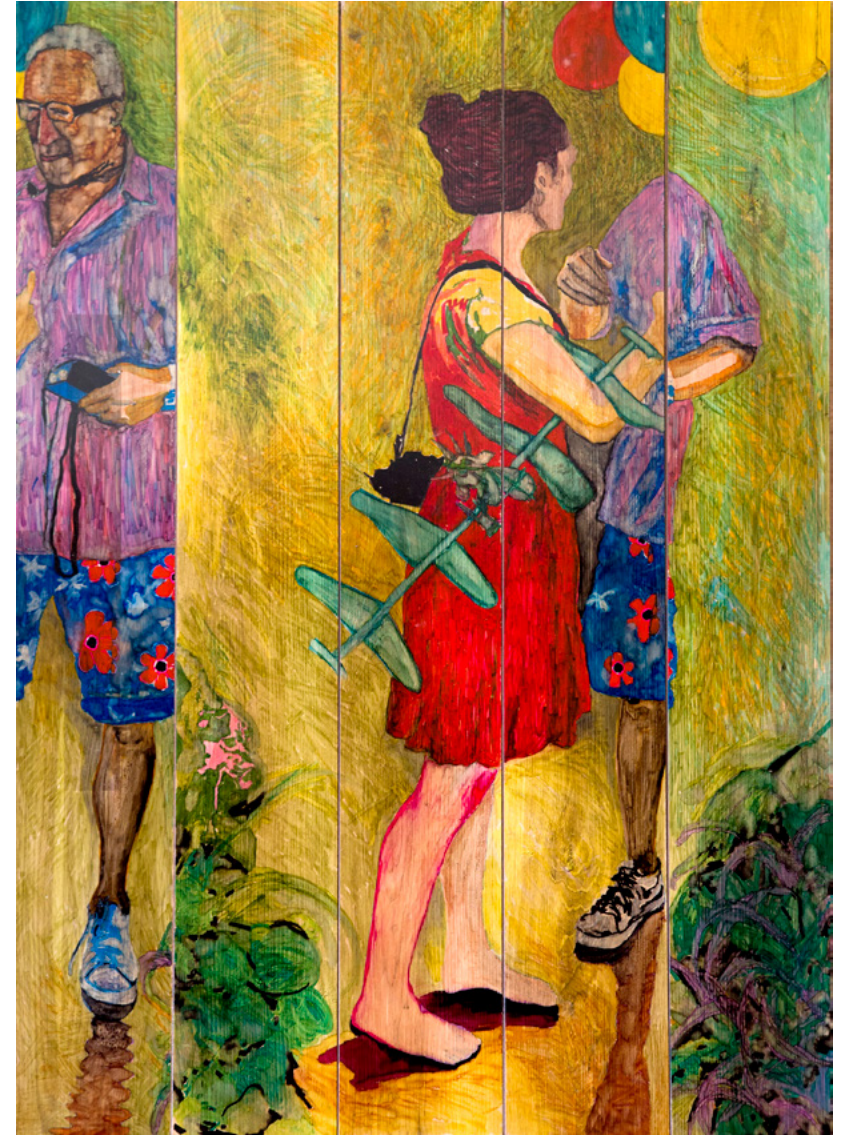
מקובל לראות ברצפת הפרקט מסד המעניק לחדרי הבית תחושה של חמימות ועמידות בפני שחיקה חזונית. אני מצוירת על גבי הבדים ולוחות הפרקט מפגשים משפחתיים הנושאים אתם שאריות של זיכרונות עבר: ציורים שציירת בילדותי הופכים לחפצי מעבר, כתמים וסימנים מתוך ארכיון כרזות לאירועי תרבות הקשורים בסבא שלי, איש ה"תרבות", מכוונים מחדש אל רגעי ההווה. לאחר גמר השלב הראשון עוברים הציורים תהליך נוסף של פירוק והצבה מחדש. העבודות המבוצעות על לוחות רצפת פרקט המיניציה, נושאות אתן מראה של עץ, זיכרון צילומי של מראית עין ולא חומר ממשי, כמו הזיכרונות האישיים והמיתוסים הקולקטיביים שאנו נושאים אתנו.

אבני הגיר העטופות, שמקורן בקרקע יציבה ומוחשית, עוטות כסות של שאריות טקסטיל המחוברות זו לזו, מגינות על האבן הקשה ומסתירות אותה בו זמנית כשעל פניהן רקמת טקסט.

שינויים והתמרות מאפיינים את חוויית חייה של האישה. באיזה אופן אנחנו מעבירות הלאה את אשר צברנו? האם השינוי הוא הדבר היחיד הקבוע בחיינו?

אמא מעבר, 2017, מרקמים על פרקט, 100x140 ס"מ. צילום: הדר סייפן

אבא מעבר, 2017, מרקמים על פרקט, 100x140 ס"מ. צילום: הדר סייפן

רוח הדברים: "כי קרוב אליך" הדבר מאוד"

דברים ל יד

THE SPIRIT OF THINGS

מנחי מחקר ABR

מנחה סטודיו

דורית רינגרט

מנחי עיון, פרשנות, כתיבה

ד"ר יעל גילעת וד"ר יעל פויס

תצוגה ודיון

פריד אבו-שקרה ועידית לבבי גבאי

לאורך השנים, אני רושמת ומציירת מתוך חוויה פנימית רוחנית. היצירה מתרחשת כמענה

או בפנייה לאותה חוויה, בעלת יסוד גופני, הנמצאת בקשר בלתי נפרד עם הטבע והסביבה, ובהתרחשותה היא מעוררת את שאלת חידת נוכחות הגוף והרוח. היצירות, רישומי עיפרון וציורי שמן על בד, הולכות ומתפתחות לכדי גוף יצירה - קבוצה של עבודות החוקרות את נוכחות הרוחני כפעולה וכדימוי בציור העכשווי, שהנו גם הנושא של עבודת התזה מבוססת יצירה, שעל כתיבתה אני שוקדת במקביל ובמשולב. בסטודיו שלי במושב מולדת, מקום מגוריי, החיפוש להמרה אלכימית של חומר ברוח מוצאת ביטוי ב"רישומים המתבוננים". הרישומים נוצרים מתוך התבוננות בדימוי ויוצרים איחוי עם טקסטורה הלקוחה מהסביבה, או מתאחדים-נמחקים לתוך הכתם. בשונה מהם, ציורי השמן נוצרים מתוך פעולה עזה. מרובדים בחומריות צבע עבה, הנחת כתם אקספרסיבי, ובדימויים גופניים-אנושיים וחייתיים. בחקרתי אני שואלת: "היכן וכיצד נוכח הרוחני בחומריות ובגופניות של הציור והרישום? האם הנוכחות מתכנסת כולה בפעולה האמנותית כחוויה רוחנית? האם היא ממשיכה להתקיים גם כשהציור או הרישום מוכרזים כמוגמרים ונוכחת בהם? ואם כן, האם יכול הצופה להיות שותף לחוויה זו דרך פעולת ההתבוננות?"

מעגלים חוזרים ומתעצמים של התבוננות ויצירת דימוי, ופעולה בחומר ודרכו מבקשים אחר חוויה טרנספורמטיבית. נקודת המוצא שלי בפעולה האמנותית היא בדימוי גוף חי - אדם וחיית הבר. במהלך העבודה עובר הגוף טרנספורמציה לכדי יצור היברידי בשרני וחומרי, הגוף נעלם ומופיע, מתפרק ונבנה, ומנסה להנכיח את תחושת החוויה החושנית והגופנית אשר בוחנת את ההמרות של הפעולה הציורית כפעולה רוחנית, תוך מגע עם החומר, היוצרת מצב חדש ביחסים בין אדם וטבע.

shamirella@gmail.com

053-8872290

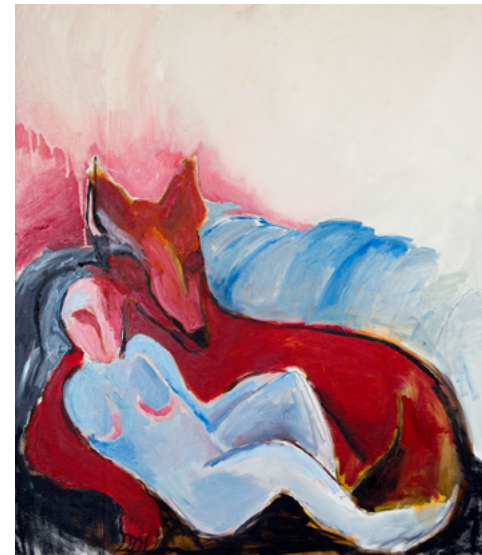
אילה
שמיר

ללא שם, 2017, שמן על בד, 110x80 ס"מ. צילום: הדר טייפן

ללא שם, 2017, עיפרון על נייר, 30x40 ס"מ.

ללא שם, 2017, שמן על בד, 80x80 ס"מ. צילום: הדר טייפן

גיל
צורי

GIL
TZURI

מורה לעיצוב ואמנות באורט אלון ביקנעם.

בוגר מכללת ויצו לעיצוב 1993.

בוגר תואר ראשון (2005) ולומד בתואר השני
במסלול "אמן-מורה" (2017) באורנים.

עבד כמעצב גרפי במשרד פרסום ומערכות
עיתונות. בעל נסיון רב בשרטוט, ציור, רישום
וטכניקות עיצוב רבות. השתתף בתערוכות
קבוצתיות במסגרת אורנים.

מורה לעיצוב ורכז ברשת אורט.

מורה מוסמך גוגל. שותף בפרוייקטים רבים
בתחומי העיצוב והיזמות ברשת אורט.

gil.tzuri@yalon.ort.org.il

054-8007789

גיל
אִתְּוָל

בין תל לענן: הזיכרון - בין העבר החומרי לעתיד הדיגיטלי

MATERIAL AND MEMORY

מנחי מחקר ABR

מנחה סטודיו

ד"ר פרדי כסלו

מנחי עיון, פרשנות, כתיבה

ד"ר יעל גילעת ואלה קריגר

תצוגה ודיון

פריד אבו-שקרה ועידית לבבי גבאי

ככל שהאמצעים הדיגיטליים לשימור הזיכרון הולכים
ומשתכללים, עולה מפלס החרדה ביחס לאובדן מידע,

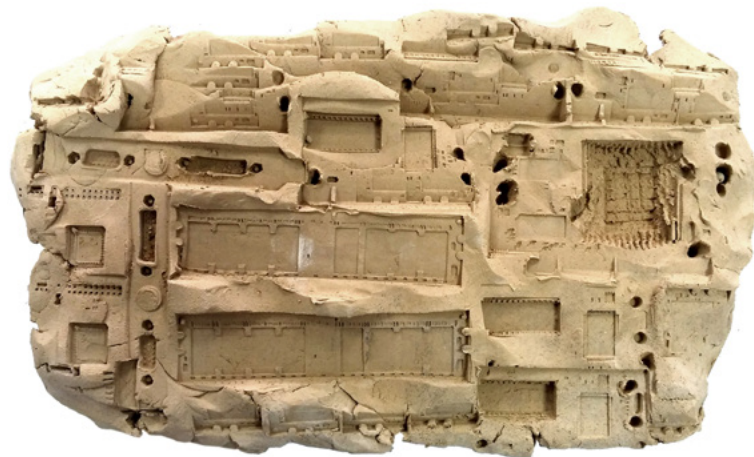
ויתרה מזו, אובדן הזיכרון החומרי והזיכרונות המגולמים בו. זיכרון ושכחה, הנמצאים
במתח מתמיד, אינם נתפסים עוד כתהליכים דיאלקטיים המבנים תרבות ומאפשרים
את כינונו של הידע האנושי (חורחה לואיס בורחס, פונס הזכרון, גן השבילים המתפצלים)
אלא כמקשה אחת הם נתונים שניהם בסכנת היעלמות אבולוציונית. מבוגרים ובני נוער
שנולדו לתוך המהפכה הדיגיטלית עסוקים באובדן מידע ובשאלת הזיכרון אל מול השכחה
שעברה המרה נוסטלגית. עבור התלמידים אתם אני עובד, זו שאלה אופרטיבית. המודעות
לשבריריות ולסכנה שבדבר - לא קיימת בשבילם. אבל אני חווה את הסכנה כמוחשית
והיא מתקשרת גם לתופעות של מחיקה והרס של האתרים ההיסטוריים על-ידי דאעש,
למרות שלכאורה הם תהליכים נפרדים. הקמתם מחדש בכיכר טרפאלגר (Trafalgar) דרך
עיבוד נתונים דיגיטליים לכדי דגם ממשי הוכיחה שאלו אכן כלים שלובים. כלומר, זו שאלה
תרבותית בעלת פנים רבות. ה"שימור" הדיגיטלי וכמויות המידע האין-סופי אשר עלולים
כהרף עין ובמטה קסם להיעלם לנצח, דנים את ההתפתחות הטכנולוגית לאמביוולנטיות
רגשית. כל אלו מהווים בשבילי גירוי למחקר ויצירה וכך נרחב השיחה ולהתחבטות עם
תלמידיי בכיתה. תוך התייחסות למשמעות הזיכרון, ואולי אף הרהור על ברכת השכחה...
האם שימור אין-סופי הוא מטרת המין האנושי? או שחשוב גם לדעת לשחרר ולשכוח?

תהליך היצירה כלל התנסות בחומרים ובמדיומים שונים; עץ, אלומיניום, תחריט, חימר
ועיבוד דיגיטלי, בנסיון לחפש את דרך הביטוי האישית שלי לנושא. דרך המחברת עבר והווה
רלוונטיים, שואלת וחוקרת באמצעות החומר, נוכחותו והיעדרו. היצירות עובדו בחומר,
תוך הטבעת אלמנטים מעולם הדיגיטל (פלטטיק תלת-מימדי, לוח אם וכו'), ומנגד - מצגת
דיגיטלית המוקרנת על גבי גליל נייר דמוי מגילה.

צלילי הקלטה נושנה מזכירים את היות האתר "ארכיאולוגי" במהותו, תל אישי המפגיש
עבר ועתיד: תל דיגיטלי הנשמר ב"ענן" כנגד ובמשולב עם תל של שרידי העבר.

לוח אם, 2017, חלקי לוח אם מוטבעים בחימר, הדפסה דיגיטלית, 100x70 ס"מ.

הירוגליף 2, 2017, חימר מוטבע בדגמי פלסטיק, 15x20 ס"מ.
משמאל: **לוח אם ירוק**, 2017, פוטושופ-קולאז, הדפסה דיגיטלית, 100x70 ס"מ.

**מיכל
שאולי
וייסגלוס**

**MICHAL
SHAULI
WISSGLUS**

מורה לאמנות, מורשת ישראל וזה"ב במחוז
ירושלים במשך 15 שנה בבית ספר יסודי.

כיום מלמדת אמנות בבית ספר יסודי
בקריית ים.

מתגוררת בקיבוץ אושה בגליל המערבי.
נשואה +1.

mami4700@gmail.com

054-8006120

**ميخال
شؤولي
فايسجلوس**

האזכרה

MEMORIAL

מנחי מחקר ABR

מנחה סטודיו

פריד אבו שקרה

מנחי עיון, פרשנות, כתיבה

ד"ר יעל גילעת ותמר הורביץ ליבנה

תצוגה ודיון

פריד אבו-שקרה ועידית לבבי גבאי

במסורת היהודית, ביום השנה למותו של אדם לפי התאריך העברי, נהוג לערוך טקס אזכרה לזכרו. במשפחתי, האזכרה השנתית לזכר סבתי ואחי, שנפטרו שניהם בערב יום הכיפורים אך בהפרש גדול של שנים, כוננה אתוס משפחתי אשר במרכזו עומדים האירוע ומרחב ההתרחשות: בית הכנסת "שאולי", שנוסד על-ידי המשפחה עם התיישבותה בשכונת נחלאות בירושלים.

האזכרה השנתית מזמנת מפגש משפחתי שהוא תמונת מראה של מבעים תרבותיים, דתיים ואתניים. ככל שהעמקתי לעסוק בשאלת מורשת והורשה דרך היצירה האישית שלי, גבר העניין שלי בטקס האזכרה המשפחתי ובהתכנסות הבין-דורית המתגלמת בו.

לפני שנה נערכתי מבעוד מועד למחקר חזותי. במהלך הטקס צילמתי את מעמד התפילה, לימוד המשניות ואת הארוחה המסיימת אותו. תשמישי קדושה וספרי קודש הופכים ביום זה למוליכי זיכרון. המאכלים היחודיים מסמלי הברכות המסורתיות, המוגשים בתום הטקס, הופכים זיכרון זה לבעל ריח וטעם המזוהה אתו. על בסיס צילומים אלה יצאתי למסע יצירה ברישום ובציור. בכל רישום מתגלה לי רובד נוסף ואני חוקרת את האירוע כדרך לחקור את עצמי ואת מקומי בשרשרת הבין-דורית הזאת, שהיא המורשת המשפחתית. אני מנסה ללכוד באמצעות המעברים הטרונספורמטיביים הללו את מה שחומק מהמילולי, השולט בנוסח בתפילה, בקריאה ובברכות. בהתבוננות הרפלקטיבית בצילומים אני בוחרת מה להבליט ומה לטשטש, על מנת לתת למערך של מחוות, תפקידים, אווירה, אור, צבע, ויחסים בין-אישיים את פרשנותי האישית, פרשנות המחפשת אחר המורשת המשפחתית או שמא זהות אישית ומשפחתית שמעבר לטקס המסורתי.

מתוך: **תשעה אוהזיון**, 2017, עיפרון, גרפיט ודיו על נייר.

בכורה, 2016, שמן על בד, 50x70 ס"מ.

מנחי מחקר ABR

מנחה סטודיו

ד"ר יעל גילעת והילה בן-ארי

מנחי עיון, פרשנות, כתיבה

ד"ר יעל גילעת

תצוגה ודיון

פריד אבו-שקרה ועידית לבבי גבאי

CLASS

תהליכי היצירה שלי בסטודיו עוסקים במתודות המחקר ABR (Art Based Research), המשלבת מחקר איכותני עם מהלכים אסתטיים, רפלקטיביים, עיוניים ופרשניים. באמצעות המתודה אני מבקשת לחרוג מהמוחלטות של התפיסה המדעית וליצור ייצוגים חדשים המערערים על "אמיתות" החקר והיחסים בין האובייקט לחלל.

המיצב **Class**, המתקיים בשני חללי תצוגה סמוכים, מבקש להעניק חוויה חזותית טוטלית מעבר למורכבות התמטית של חקר ה-ABR כמושא המחקר. במיצב משולבים קול, תאורה ואובייקטים שנוצרו בתהליכי פירוק והרכבה מחדש. כל אלה מתקיימים בהקשר למערכת של תכתיבים חברתיים המשתמעים מהמושג Class (מעמד) ומהתניותיו, כולל אלו המתייחסים למעמד האמנות מול מעמד המדע, בשאיפה להחיל על הצופה בתערוכה תחושות שיועו בין המוכר לזר, בין האישי לקולקטיבי ובין הפיתוי לסכנה.

האם שיתוף הפעולה בין השפה המחקרית-מדעית והשפה האמנותית-חזותית יתממש כמצב המיטיב עם שתי הדיסציפלינות?

התערוכה מתמודדת עם שאלה זו ובודקת את גבולות הפעולה האמנותית וקיומם של אזורי ביניים, מתוך כוונה ליצור מרחב חלופי בו מימוש חומרי ודימויי מתאפשר לצד תהליכי חקר.

**סיגל
אריה**

**SIGAL
ARIE**

**יוצרת חוקרת בין-תחומית העוסקת
בנקודות המפגש בין תחום המדע לתחום
האמנות בעבודות המשלבות סוגי מדיה
שונים.**

**בעלת תואר ראשון בביוטכנולוגיה ומדעי
הסביבה, מפתחת תכניות לימוד רב-תחומיות
לבתי ספר על-יסודיים בארה"ב (2011-2014)
וישראל (2010-2017).**

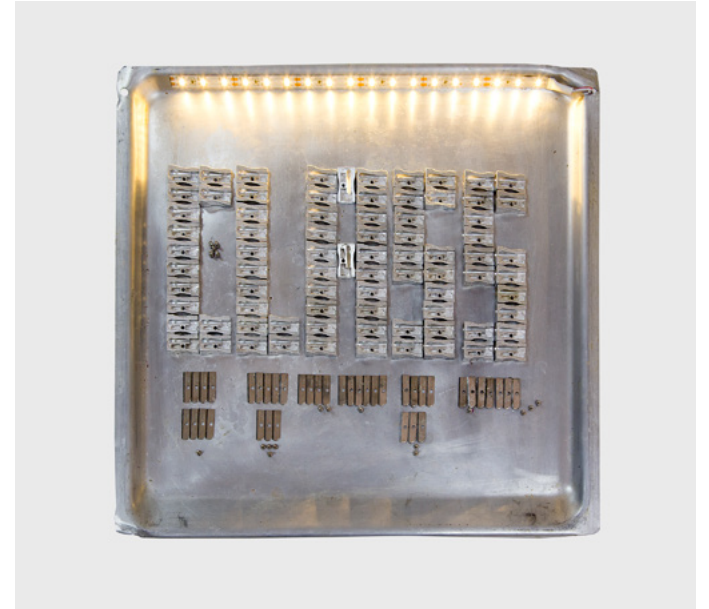
sigalarie@gmail.com

052-8400462

**سیجال
أریه**

Stand, 2017, טכניקה מעורבת מתוך המיצב Class. צילום: הדר סייפן

Class 1, 2017, טכניקה מעורבת מתוך המיצב Class. צילום: הדר סייפן

Class 2, 2017, טכניקה מעורבת מתוך המיצב Class. צילום: הדר סייפן

סיגל
בן-דוד

SIGAL
BEN-DAVID

יוצרת רב-תחומית בוגרת המחלקה לאמנות
בצ'אל 1987 B.F.A.
זוכת קרן תרבות אמריקה ישראל 1987/8.
חיה והפליגה עם משפחתה בים התיכון
ובאוקיינוס האטלנטי.
מתגוררת עם משפחתה במושב הבונים
בחוף הכרמל. הציגה בתערוכות קבוצתיות
ותערוכות יחיד.

bendavidsigal@gmail.com

050-6544041

شلومي
لالوش

הדרך לאיתקה

THE ROAD TO ITHACA

מנחי מחקר ABR

מנחה סטודיו

ד"ר גליה בר אור

מנחי עיון, פרשנות, כתיבה

ד"ר יעל גילעת

תצוגה ודיון

פריד אבו-שקרה ועידית לבבי גבאי

הדרך לאיתקה... בחרתי בשם טעון זה כדי לכנות את המסע האישי שלי אחר דימוי מגדרי חדש ביצירה האישית ובנייתו על-ידי פרקטיקה בין-מדיומלית. אני מנסה לבחון את הדימוי המגדרי כמחקר רב-תחומי מבוסס יצירה. לשם כך ביקשתי לפתח פרקטיקה שתתגבר על תיחומים מדיומליים דיכטומיים ומדירים. מתוך חיפוש של זהות נשית פנימית ולא כזאת המובנית בכפוף לפטריארכיה, יצאתי לדרכי. עוד באמצע המאה ה-20, כתבה סימון דה בובואר: "את לא נולדת אישה, את נעשית אישה". כלומר, להיעשות אישה הוא תהליך של הבנייה, ששורשיו בהיסטוריה של התרבות הפטריארכלית השולטת במערב ובמזרח מזה אלפי שנים. היסטוריה זו הביאה את הנשים למקום התנהגותי, רגשי, פיזי הנתון במגבלות ובגדרות ורשתות. נשים לוקחות חלק פעיל, במודע או שלא, בהישנות של תפיסות דכאניות כלפיהן. סארטר טען שחירותו של האדם היא האפשרות שניתנה לו ליצור את חייו שלו כיצירת אמנות. זאת כאשר עובדות חייו הגורליות הן חומרים הנתונים לו ורק מהם יוכל ליצור חיים כיצירת אמנות. לדידי, אכן זו שאלה קריטית שאותה אני חוקרת לראשונה בשיתוף עם נשים יוצרות. כך, חקרתי נמצאה בהלימה לתופעות חברתיות ולחוויותיי שלי ביחס אליהן. בעבודות המוצגות אני מבקשת להציע אלטרנטיבה להגדרה סגורה "המגדירה/הממגדרת/המדירה" ובעיקר אני שואפת להצביע על האופציה הדינמית, על תהליך הכרוך במשתנים רבים, במעבר בין המדיומלי לרפלקטיבי וחוזר חלילה.

בפרייקט זה אני חוזרת ליצור מתוך מקום אחר מזה שהורגלתי לפעול בו בעבר. הציור, כחלק מההיררכיות המקובלות בתרבות המערבית, כפוף להיסטוריה אנושית ארוכת שנים שנכתבה, פורשה והוגדרה על-ידי גברים. על-פי אותה מסורת, לאישה כדימוי וכיוצאת-יש מקום סביל. גם אם חלו שינויים בעשורים האחרונים, תפיסות אלה עדיין מושרשות בייצוג של דימוי האישה באמנות. אני כאישה, כאמנית וכמורה, ובאותה מידה תלמידי ותלמידותיי, כולנו נשאים ונשאיות של אותה תרבות. הווידאו ארט, כמדיה חדשה (יחסית) לביטוי אמנותי, מזמנת לי פרקטיקה ופואטיקה שאינן אזוקות בתבניות פטריארכליות. על כן, בעבודות הווידאו יצרתי דמות נטולת מגדר או אל-מגדרית, מתוך ניסיון למחיקת השימוש החזותי המוקר. אני מחפשת, בודקת וחוקרת את המקום שלי כאישה בדיאלוג מתמיד עם הציור, עם עצמי, עם היצירה ועם החיים. העיסוק בוידאו העביר אותי מעבודת סטודיו בודדה ליצירת משך משותפת. בעין מתבוננת ובביקורתיות חתרנית אני מחפשת אחר דימוי ויזואלי נשי נטול תירבות ומשמע.

צעד, 2017, שמן על בד (סדין), 100x140 ס"מ.

פנלופה, 2017, צילום מתוך עבודת וידאו. צלם: יואל בלומנברג

פנלופה, 2017, צילום מתוך עבודת וידאו.
צלם: יואל בלומנברג

רונית
ציוני

RONIT
TZIONI

אמנית ומורה לאמנות בבית ספר יסודי
"אורנים" ביוקנעם עלית, מוסמכת התואר
השני במסלול "אמן-מורה" במסגרת התוכנית
להוראה רב תחומית במדעי הרוח במכללת
אורנים.

יוצרת ומתגוררת ביוקנעם עלית.

ronatz@gmail.com

050-7705791

رونيت
تسيوني

הטבעת המרחב: הגבלתו או השגבתו

ABOUT IMPRINTING SPACE AND LIMITS

מנחי מחקר ABR

מנחה סטודיו

דורית רינגרט

מנחי עיון, פרשנות, כתיבה

ד"ר יעל גילעת ואלה קריגר

תצוגה ודיון

פריד אבו-שקרה ועידית לבבי גבאי

בעבודתי אני בוחנת את המשמעויות העולות מבחירתי בטכניקת ההטבעה כפעולת יצירה ראשונית. עבודתי בסטודיו מתאפיינת בהטבעה שלדית של מוטיבים המהווים את תחילתו של תהליך היצירה ואף מלווים אותה בהתפתחויות נוספות עד למוגמר. לאחר ההדפס על הבד מתגלה הציור לפניי ונוכחותו לנגדי יוצרת מרחב בו מתקיים מפגש בין גופי המטביע לבין המצע המוטבע שהופך לגוף מוטבע בעצמו. המפגש בין תכנון לאקראיות מזמן אלמנט של הפתעה בעבודות. מבניות ומקרייות מעניקים להן ממדים דינמיים של ניגודים: נפגשים, מתכסים ומשתקפים אחד בשני. התנסות זו עם טכניקת ההטבעה והמעברים הנחווים בין פעולה, התגלות, התבוננות ותכנון מחדש, הובילה אותי להעמיק באופן יצירה זה.

בציוריי המופשטים, חלקם גדולי ממדים, אני בוחנת כיצד השימושים השונים בטכניקת ההטבעה מקדמים ומשתנים בתהליך היצירה. הנחת המחקר היא שטכניקה פשוטה המשמשת יסוד מבני יכולה להחליש - בתור מניפולציה מגבילה החוזרת כמבנה בטוח, או לחילופין, להוות מפתח לחיזוק תהליכים. אני שואלת מהם ההליכים ההופכים פעולת מוצא זו למקדמת לעומת אלו החוסמים את התפתחות היצירה?

במרכז מחקרי עומד זיהוי הזיקה בין תהליכים וטקטיקות עבודה מצד אחד, למוטיבים העולים ולמשמעויות שאני מייחסת להם מצד שני. לבחירה בטכניקת ההדפס היבטים רב-תחומיים הקשורים בשאלת היצירה בעידן השכפול המכני, עידן אשר הגיב לשינויים כלכליים, חברתיים וטכנולוגיים ואף שינה פרדיגמות פילוסופיות וחברתיות. ההדפס הידני ותוספותיו שאני מציעה בעידן של השעתוק הדיגיטלי הנו סוג של low tech המבקש את מגע האמן.

בהקשרים של השינויים החברתיים בעידן הדיגיטציה, אני מבקשת לחשוב על אופציות השכפול מתוך אישורר האני האינדיבידואלי.

בין שמים וארץ, 2016, אקריליק על בד, 113x141 ס"מ.

ללא כותרת, 2017, אקריליק על בד, 150x190 ס"מ.

שלומי
ללוש

SHLOMI
LELLOUCHE

شلومي
لالوش

אמן פעיל ומורה בסדנאות אמנות בבתי ספר-
מלמד בתיכון "כדורי", "אורט" עפולה וחט"ב
"היובל" ברמת-ישי. הציג בתערוכות יחיד
ובתערוכות קבוצתיות.

ב-2016 השתתף בתערוכה הקבוצתית "מורה
דרך" במרכז ההנצחה בקריית טבעון ובתערוכה
זוגית עם אמיר טומשוב - "ונתתי את הארץ
שממה" בגלריה "אלפרד" בתל-אביב.

כתב ופרסם מאמרים ושירים בכתב העת
'קו נטוי' בהוצאת מכללת אורנים.
זוכה פרס ריינשטיין ליצירה (מקום II), 2017.

Shlomiz4o@gmail.com

052-2820458

אמנות וחיזיון נבואי

ART AND PROPHECY

מנחי מחקר ABR

מנחה סטודיו

אלי שמיר

מנחי עיון, פרשנות, כתיבה

ד"ר יעל גילעת ואלה קריגר

תצוגה ודיון

פריד אבו-שקרה ועידית לבבי גבאי

אני מתחקה אחר היחס בין הפרקטיקה הנבואית לפרקטיקה האמנותית והשפעתו על היחס של האמן למציאות. אני חפץ להבין את הנושא הן מבחינה עיונית הן דרך אופן העבודה שלי בסטודיו, תוך בחינת השפעת התובנות העולות על עיסוקיי כאמן וכמורה. העבודה בסטודיו מחדדת לי את קווי הדמיון והשוני שבין הפרקטיקה האמנותית והפרקטיקה הנבואית. אני שם דגש על הנבואה כפי שהיא באה לידי ביטוי בפרשנות הרמב"ם, שעל פיה אין הנבואה מהווה, כפי שנהוג לחשוב, את חיית העתיד לבוא, אלא היא ביטוי לעיסוק רוחני ייחודי אצל האדם המאמין, המתבטא בפעולות ובצורות שונות.

הניסיון לצייר תמונה הדומה לעולם, אינו מצליח להגיע לדמיון מלא. יתרה מכך, לעיתים דווקא שינויים בצבע, בצורה ובאר שני כופה על הציור, משכנעים יותר בתוצר הסופי מאשר העתק נוקשה שנאמן יותר, כביכול, ל"מציאות". מכאן עולה הקושי שלי אל מול אפשרות שיקוף המציאות ביצירה. קושי זה הוביל אותי לבחון את שאלת המבט אל המציאות, שאלה שעומדת לדעתי בבסיס הנבואה והאמנות. הדמיון ביניהן בא לידי ביטוי באופן שבו נולד "החיזיון". אני כצייר מתבונן בעולם, רוכש את הדימויים לציוריי מתוכו ואז בסטודיו מפענח אותם לתמונה פואטית.

המציאות של האמן מעוצבת מתוך ההתבוננות בסביבתו ובעצמו, ומתוך הניסיון להתחקות אחר העולם הנראה (מימיזיס). למעשה, המציאות מצויה בעולם ובאמן, ועל האמן לגלותה. מאידך, הנביא לא סומך על ההתבוננות ככלי למציאת האמת, כיוון שהמציאות ("מצוי אמת" בלשונו של הרמב"ם) לדידו, היא האל הטרגסצנדנטי אשר לא ניתן להכירו מתוך התבוננות חושית בעולם. זהו מקור הסתירה בין תפיסת האמנות המימטית, המבוססת על החזותי, ובין תפיסת הנביא ביהדות, המטילה ספק בחזותי ושואפת אל העל-חושי. עם זאת, האמנות אינה מנוגדת לחלוטין לנבואה והיא גם יכולה להיכלל במנגנון המשמש להכשרתו של הנביא להכרת האמת/מציאות.

מכאן מתחיל המשותף. הציורים שלי כולם מבוססים על ההתבוננות בעולם כנקודת מוצא שמאפשרת מגע עם העולם החושי. הציור מבחינתי הוא תהליך עבודה ריטואלי, פרי עבודה יום-יומית וסיזיפית שניזונה מספרות החול והקודש וממראות שמקיפים את סביבתנו הנופים, הטבע הדומם והדיקנאות טעונים במשמעות מיתית שמתלבטת על חיי השעה. דמויות מן ההווה שמתכתבות עם דמויות מן העבר, נופי קדומים כפי שהם נראים בעיניים עכשוויות, ואובייקטים שנוצרים בתוכם תהליכי התפרקות ובנייה מחדש.

איש עירום ושחור כפחם (דיוקן עצמי), 2016, שמן על בד, 110x144 ס"מ.

זרח השמש, 2016, שמן על בד, 40x20 ס"מ.

שי, 2017, שמן על בד, 132x96 ס"מ.

שרית
וייס

SARIT
WISE

سریت
فايس

בעלת תואר ראשון בייעוץ חינוכי
וספרות עם ישראל באוניברסיטת בר-אילן.
בעלת תואר שני בהוראת אנגלית
באוניברסיטת UNE באוסטרליה.
בוגרת לימודי תעודה - מדריכי אמנות
בקהילה, במכללת אורנים.
מלמדת אנגלית ואמנות בבית ספר יסודי
"מורשת" שבמשגב.
נשואה ואם לחמישה ילדים.
מתגוררת במצפה הושעיה שבגליל התחתון.

saritwise1@walla.com

054-7606661

משמעויות שוקעות ועולות

INNER PERSPECTIVE OF A FLEETING REALITY

מנחי מחקר ABR

מנחה סטודיו

דורית רינגרט

מנחי עיון, פרשנות, כתיבה

ד"ר יעל גילעת ואלה קריגר

תצוגה ודיון

פריד אבו-שקרה ועידית לבבי גבאי

בעידן התקשורת הדיגיטלית בו אנו חיים, ניתן למצוא צילומי פנים למכביר. בשל זמינות וזילות הצילום, כל אחד הוא צלם שמצלם ומצטלם. הצילומים שמרתקים

אותי במיוחד הם צילומים עצמיים (צילומי "סלפי") של בני משפחתי. אותם בחרתי לחקור על-ידי רישומים בדיו על נייר. מעניינות אותי המשמעויות הייחודיות העולות מצילומים אלו. מעניינות אותי גם המשמעויות העולות מרישום צילומי ה"סלפי" בדיו על נייר. איזה "self" (עצמי) יתגלה לנגד עיניי תוך כדי הדיאלוג באמצעות הדיו המתפשט והשוקע. רישום של תמונת "סלפי" המועלה בקבוצת ווטסאפ מאפשר עוד עיבוד של מערכת יחסים שלי עם בני משפחתי. המקום הרגשי, המשתנה. הרישום בדיו השוקע, התהליכי והמזמין להתבוננות, לעומת האופי המהיר, הזמני, הלא מחייב ובעל חיי מדף קצרים של צילומי ה"סלפי", מעלה מחשבות עמוקות על משמעויות פני הדברים.

מתוך מחקר מבוסס יצירה זה עולה אצלי שאלה כוללת וגדולה יותר: "מהי בעצם הרלוונטיות של רישומי הדיו של פנים בעידן התקשורת הדיגיטלית ותצלומי ה"סלפי"? במובן זה, אני עוסקת במתח בין האמצעי הטכנולוגי - צילום, ובין הטכניקה העתיקה והמסורתית - רישום בדיו. בשל היותי אמנית ומורה במאה ה-21, אני מוצאת את נושא המחקר שלי משמעותי ואקטואלי מאוד. תלמידינו חיים בעולם דיגיטלי המשתנה ומתפתח בקצב מסחרר. צילומי פורטרטים ובמיוחד צילומים עצמיים, דורשים לא יותר מכמה שניות של לחיצה על כפתור. פרסומם והוצאתם לאור גם הם מיידיים וחפזים. כמורה, המשימה העיקרית שלי היא ללמד את תלמידיי להתבונן, לפתח רגישות לנראה לעיניהם, להשקות מבט ומחשבה.

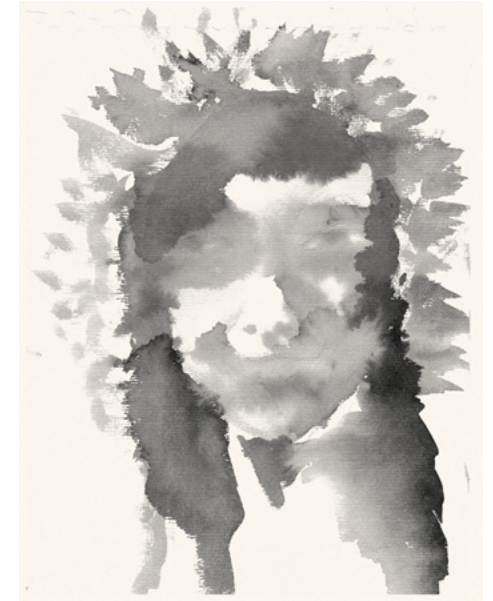
לכאורה נראה כי המיומנויות והרגישויות המתפתחות דרך רישומי הדיו עומדות בניגוד מוחלט לעולם הדיגיטלי המהיר והלא משתנה, המרוחק. אך אני מציעה לראותם על רצף אחד, in continuum. במקום לשלול את מה שלא ניתן לעצור - את ההתפתחות הטכנולוגית, אפשר להיעזר בה לטיפוח יכולת ההתבוננות ואף לשכלל את יכולת ההבנה של "העצמי", שאינו שווה-ערך לצילומי ה"סלפי". אני מציעה ומשתמשת בהם כמקור לתהייה על מערכות יחסים, מקור לדיאלוג רגשי-רפלקטיבי. התנסויות אלה יכולות להוביל למעשה אמנות ויצירה המגשר בין הטכנולוגיה הדיגיטלית לעבודת הדיו המסורתית.

.4

.3

.1

.5

1. ירדנה היפה
2. טוב, יאללה ביי
3. אמא תקשיבי
4. ללא כותרת
5. ללא כותרת

2017, דיו על נייר
מידות משתנות

.2

of qualitative research (action research as well as personal-narrative research), allow for in-depth analysis during the creative process, and have led me to the **clarity** of content and representations expressed in the work and towards taking **responsibility** for the messages I chose to represent in my work” [original emphases] (Ben-David, 2017).

Sigal’s words reflect the contribution of this method to artistic practice, and its potential in the educational field. The topics spread out in this exhibition, the discourse types they promote, the richness and multiplicity of languages, all point at the vitality and relevance of the steps each one has undertaken, preferred, promoted and finally presented through his/her art.

As an academic process, this is a process which many people have promoted, and it would be appropriate to thank them here. First and foremost I would like to congratulate and thank the participants of the Artist-Teacher 2017 group for their willingness to set out on a new road, and their trust in us. I would also like to thank the Oranim’s President, Prof. Ya’ara Bar-On for her supporting and the Dean of the Faculty of Graduate Studies, Prof. Moshe Itzhaki, who ‘breathes’ the humanities and the arts, and allows us to dream and also make our dreams come true. To the Artist-Teacher’s faculty: Idit Levavi-Gabai, coordinator of the Artist-Teacher Cluster; Farid Abu-Shkara, my teaching partner and exhibition curator; Galia Bar-Or; Hila Ben-Ari, incoming Artist-Teacher coordinator and Masha Dov, exhibition producer. A heartfelt thank you to all the artists-advisors, who have mentored the students for the past two years.

I am writing this wearing two hats: as head of the Multidisciplinary program and as part of the Artist-Teacher Cluster faculty. These two hats are being knitted together into one, colorful, wide-brimmed hat (after all, one needs protection from the summer sun). Armed with this hat, I invite teachers who create in the domains of the humanities and art to join us in the program and promote teaching-creating-research as a way of life. Jean Paul Sartre said that a man’s freedom is the possibility he is given to create his own life as a work of art. Please consider this an open invitation.

Ben-David, S. (2017). *The road to Ithaca: An art-based multidisciplinary study*. A textual document accompanying a final paper submitted towards an M.Ed. degree (Unpublished) (In Hebrew).

Marshall, C. (2012). *A research design for studio-based research in art*. Teaching Artist Journal, 8(2), 77-78.

Shkedi, A. (2003). *Words trying to touch: Qualitative research – theory and practice*. Tel-Aviv: Ramot-Tel-Aviv University (In Hebrew).

Sullivan, G. (2010). *Art practice as research: Inquiry in the visual arts*. Sage.

nothing new. Every artist, writer or poet knows that Art, regardless the field of expression, is definitely a way to investigate the world, and no less a way to create worlds. ABR uses a methodological approach to establish integrated academic qualitative research and artistic processes, allowing for conceptualization and development of the art creation in both parallel and alternating paths, through different and crossing channels. The Studio – the “potential” space, is at the heart of the program, existing on a dynamic continuum of praxis and exegesis, an open-ended cycle of creation and reflective observation, conceptualization and interpretation, which constantly feeds the art-making process.

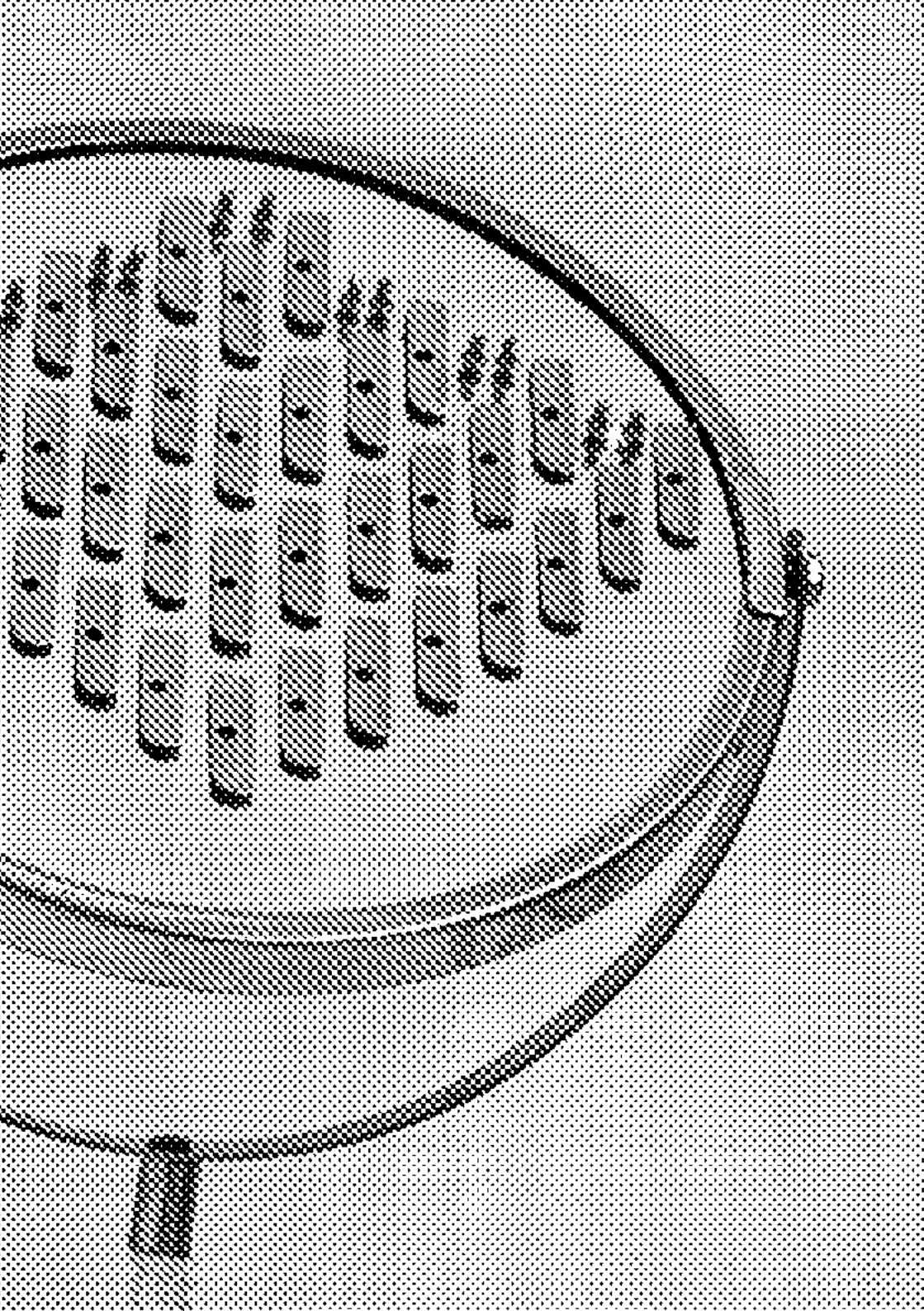
These different states of mind, of creator and researcher, produce a rich internal dialogue, mediated through senior artist mentor guidance and peer discussion. In Art-Based Research, which is a qualitative research genre (Shkedi, 2003), researcher and participant (or the research subject) are one and the same, and the connection between them is embodied in the art work. Thus, ‘control’ is, in fact, returned to the artist (and the artist-teacher) him/herself, as s/he develops the tools needed to interpret his/her artistic work and teaching. Thus, hermeneutic phenomenology has become the central analysis in ABR’s inquiry methodology, as implemented in the Artist-Teacher Cluster at Oranim.

ABR is a multi-faceted, multi-staged method (Marshall, 2012). The Studio undergoes a repeated spiral process of creation-observation-reflection, accompanied by the writing of a personal diary describing processes, thoughts and plans. This is the first-level discourse circle.

Ongoing meetings with a personal advisor, who is a Senior Artist, promote the second discourse circle. In addition, weekly meetings are held in an effort to create a common space for group reflection together with the other students in the course, as well as periodic presentations to the advisors. These two types of meetings are characterized by a multiplicity of voices and gazes, creating the third discourse circle accompanying studio action.

The personal writing and the discussions in the different circles are transcribed and coded in an effort to distill the research topics and the connections among them, as they are uncovered by the researcher-participant, the artist him/herself, the artist-teacher. In the program’s second year, after the students experience writing an ABR seminar paper, a course accompanying the writing and integration of all the textual materials originating from the different discourse circles is conducted, separate from and in full coordination with the studio, culminating with a textual document accompanying the exhibition of the art corpus. The textual document conceptualizes the process in light of the theory, while creating a cultural and artistic context with implications for the educational field. Graham Sullivan (2010) points at ABR’s multi-cycled and dynamic character as research which develops during studio-based action, reacting in a dynamic re-designing of topics and changes at all levels of practice. The research questions are clarified and may change and grow based on artistic practice and phenomenological-interpretive reflection.

Sigal Ben-David describes the methodology used in the Artist-Teacher Cluster: “These tools, based on a genre

What does ABR stand for?

Dr. Yael Guilat

Head of the Multidisciplinary Program
in Humanities and Arts

For years, summer days and the Graduate's art exhibitions across the country seemed to be an almost natural combination for me. The hot summer breezes mixed up new trends with old, tired ones, but there was always that 'something' which we did not expect, sometimes appearing in an unexpected place.

The graduate exhibition of the Artist-Teacher Cluster in the framework of ABR (Art-Based Research/Art Practice as Research) can be perceived as an unexpected "something" for those used to thinking of artistic expression and its inquiry as two opposing poles in academia.

The Multidisciplinary Program in Humanities and Arts at Oranim Academic College of Education - which the Artist-Teacher Cluster belongs to - was the first one in Israel to adopt and adapt this research paradigm, created at the end of the 1980's and becoming more and more established over the past two decades at leading universities in Canada, the US, UK, Australia, Italy and Spain. At a glance, this is

Dear Artist-Teachers

You, the second class taking this fantastic and challenging journey of the artist-teacher track in the Teaching of the Humanities and the Arts in a Multidisciplinary Approach Program are partners in a unique, groundbreaking project in the world of higher education in Israel. This is an academic-creative project aimed at examining, watching, changing, improving, fixing and creating the relationship, affinity and tension between the artist and his art in his studio, and his craft as a classroom teacher. Beyond this, the track aims at bringing creation and creators as guides to the forefront of academia and education. Paraphrasing the words of Ecclesiastes, we can say on the opening night of the final exhibition 2017, at the peak of your educational journey: “There’s a time to dream and a time to make your dreams come true, a time to think and a time to do, a time to pave a road and a time to walk on it”. Those working in education based on a sense of mission and feelings of urgency know well that there is no time which makes time for everything; rather they simultaneously wish for and are expected to dream and make the dreams come true, think and do, pave and walk, preserve and change, innovate and instill.

Dear artist-teachers, a valuable human asset is entrusted to you, who will one day himself draw the outline, content and values of human existence on this earth. Both you and we must place as phylacteries, as a memory and as an edict

between our eyes and on our arms, the obligation to deal with the issues open like wounds in the society we live in, the fears and abysses opening here every day. Our ability and right to live in this country does not depend only on our military strength, but on our moral strength, the strength of our spirit and human cultural creation. All these exist today under the threat of cultural replacements, false spirituality, political correctness and dark extreme nationalism. Your role is not to close yourselves in with an aloof artistic tool and language; your obligation is to lead the ship of education through art towards a safe harbor. We must adopt Dostoyevsky’s saying, and believe that “beauty has the power to save the world”.

I would like to congratulate you for having come to this wonderful moment of the final exhibition 2017, and wish you much success in your artistic, academic and educational future. I would also like to thank from the bottom of my heart the faculty of this track headed by Dr. Yael Guilat, the artists Idit Levavi-Gabai and Farid Abu-Shkara for their dedication, responsibility and love for art, Dr. Galia Bar-Or and the entire staff of advisors. In addition, I would like to thank Masha Dov for her assistance in the production of the exhibition and Elia Demeter for the dedicated and responsible administrative work.

With great belief in all of you,

Prof. Moshe Yitzhaki Dean of the Faculty of Graduate Studies

Orit Shloss Mizrachi

A

Orna Oren Izraeli

Ella Shamir

Gil Tzuri

Michal Shauli- Wissglus

B

Sigal Arie

Sigal Ben-David

Ronit Tzioni

Shlomi Lellouche

Sarit Wise

R

The faculty of Graduate Studies
The M.Ed. Teaching of the Humanities and the
Arts in a Multidisciplinary Approach Program

Final Exhibition

Artist-Teacher ABR track

25.7.17-10.8.17

Curator: Farid Abu-Shkara

Producer: Masha Dov

Construction and technical support manager:

Shmulik Regev and the operation,
maintenance and electricity staff, Oranim

Course catalogue

Editor: Idit Levavi-Gabbai

Linguistic editor: Elia Demeter Bar-Shavit

Graphic design: Kfir Malka

Print production: Nirit Damari

Print: A.R. Press Ltd.

Translation into English: Dr. Orly Sela

Translation into Arabic: Roaa Translation Ltd.

The Faculty of Graduate Studies

Dean

Prof. Moshe Yitzhaki

Head of the M.Ed. Teaching of the Humanities
and the Arts in a Multidisciplinary Approach Program

Dr. Yael Gilat

Coordinator of the Artist-Teacher track

Idit Levavi-Gabbai

Faculty director

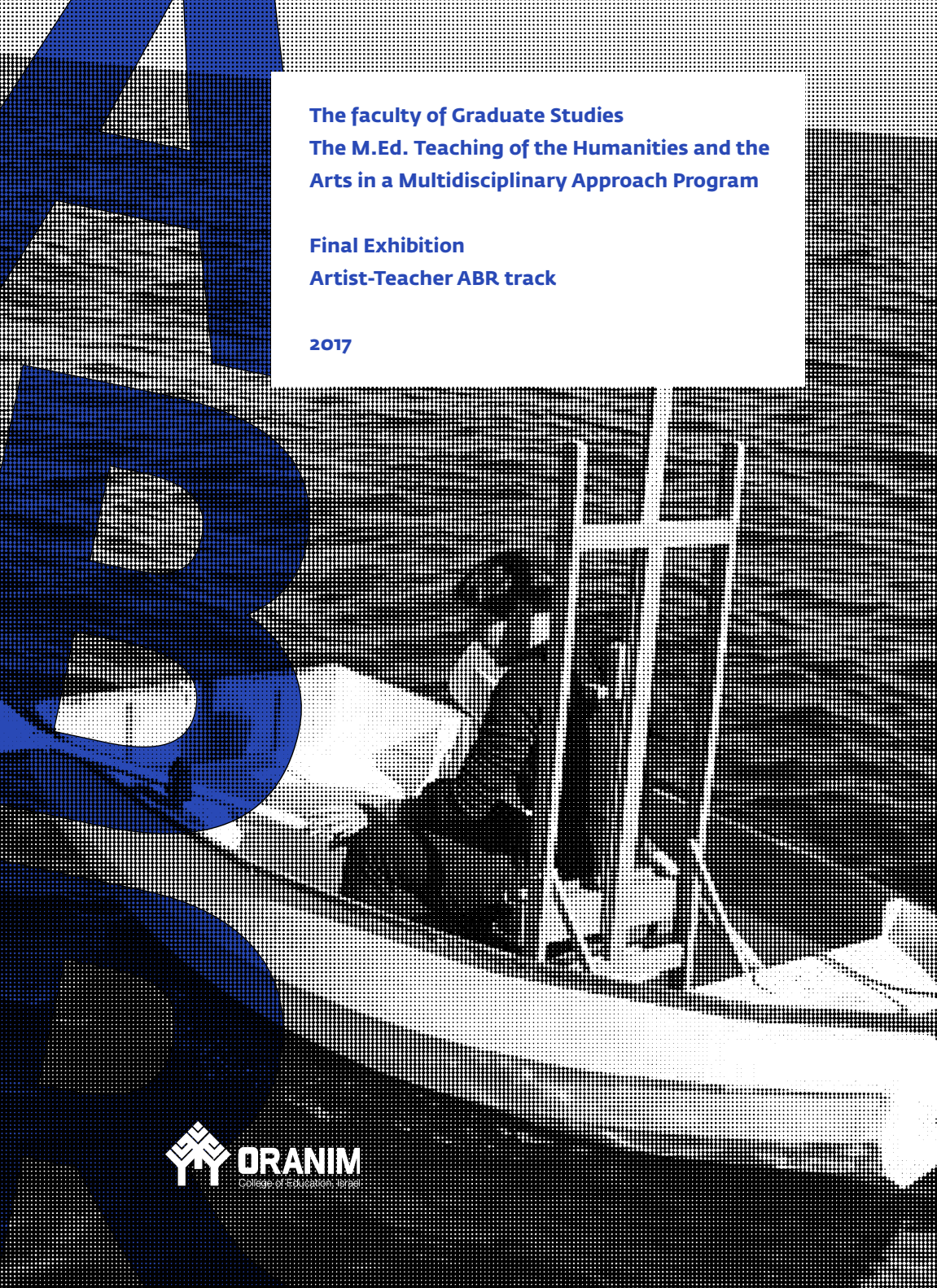
Elia Demeter Bar-Shavit

Faculty Coordinator

Inbal Peleg

Thanks

To Oranim's management, to the Faculty management,
and to the team of advisors: Eli Shamir, Dr. Galia Bar-Or,
Dorit Ringart, Dr. Yael Gilat, Freddy Kislev, Idit Levavi-Gabbai
and Farid Abu-Shkara.

**The faculty of Graduate Studies
The M.Ed. Teaching of the Humanities and the
Arts in a Multidisciplinary Approach Program**

**Final Exhibition
Artist-Teacher ABR track**

2017